

Handläggare
Björn Dahlberg
08-508 265 72

Till
Exploateringsnämnden
2018-03-08

Strategi för en äldrevänlig stad, svar på remiss

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens remiss av äldreförvaltningens förslag besvaras med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.

Ann-Charlotte Bergqvist
Tf. förvaltningschef

Sammanfattning

Äldrenämnden fick i stadens budget för 2017 i uppdrag att ta fram ett långsiktigt program för kring framtidens äldreomsorg. Uppdraget har genomförts genom utvecklingen av ett underlag till ett program för en ”äldrevänlig stad”.

En åldrande befolkning och ökad urbanisering är två trender som ses världen över. Idag är cirka 140 000 personer 65 år eller äldre i Stockholm stad vilket utgör 15 procent av stadens hela befolkning. Fram till 2040 väntas andelen äldre ha ökat till 18 procent och antalet äldre öka med drygt 90 000 personer. Det motsvarar en ökning med 65 procent i jämförelse med idag.

Hur samhället ska möta utvecklingen av en åldrande befolkning är en aktuell och prioriterad fråga då det kommer att ställa nya krav på samhällsorganisationen. Att skapa äldrevänliga städer är därför en av de mest effektiva metoder för att möta de demografiska förändringarna i urbaniserade miljöer.

Exploateringskontoret
Administrativa avdelningen

Fleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 265 72
Växel 08-508 276 00
bjorn.dahlberg@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Ett äldreperspektiv – och i synnerhet de äldres egna perspektiv – saknas ofta i samhället. Det behövs en ökad medvetenhet och förändrade arbetssätt för att integrera äldreperspektivet i stadens arbete. Modeller för lokala medborgardialoger där äldre invånares medverkan säkerställs, behöver utarbetas. Samverkan mellan olika nämnder, bolagsstyrelser och andra samhällsaktörer behöver också fördjupas.

Remissen

En åldrande befolkning och ökad urbanisering är två trender som ses världen över. Idag är cirka 140 000 personer 65 år eller äldre i Stockholm stad vilket utgör 15 procent av stadens hela befolkning. Fram till 2040 väntas andelen äldre ha ökat till 18 procent och antalet äldre öka med drygt 90 000 personer. Det motsvarar en ökning med 65 procent i jämförelse med idag.

Hur samhället ska möta utvecklingen av en åldrande befolkning är en aktuell och prioriterad fråga då det kommer att ställa nya krav på samhällsorganisationen. Enligt WHO är människans fysiska och sociala miljö nyckelfaktorer för ett aktivt och självständigt liv. Att skapa äldrevänliga städer är därför en av de mest effektiva metoder för att möta de demografiska förändringarna i urbaniserade miljöer. En äldrevänlig stad kan sammanfattningsvis beskrivas som en tillgänglig och inkluderande stad med en miljö som främjar ett aktivt liv.

Hur vi bor påverkar såväl vår trygghet som vårt välmående, inte minst när vi blir äldre. Om äldre ska kunna leva ett självständigt liv i egna bostäder måste det utifrån WHO:s kriterier finnas ett varierat utbud av bostäder som är trygga, tillgängliga och anpassade. Många äldre har också begränsade ekonomiska möjligheter vilket ger färre valmöjligheter på bostadsmarknaden.

Det är vanligt att äldre personer har bott länge i samma bostad. För att öka flyttningsbenägenheten då boendet inte längre tillgodoser personens behov behöver det finnas goda möjligheter att ta steget att flytta, gärna inom samma bostadsområde. Tillgängliga bostäder som seniorbostäder bör vara belägna med närhet till service, butiker och kommunikationer. I en äldrevänlig stad behöver det också finnas olika service- och underhållstjänster i bostaden till överkomligt pris och ekonomisk möjlighet att bo kvar efter renoveringar. För att lyckas med detta behöver det finnas en god samverkan mellan olika kommunala nämnder,

med såväl kommunens egna som privata fastighetsbolag, tjänste- och servicesektorn, intresseorganisationer med flera.

Idag bor drygt 4 procent av samtliga personer över 65 år i Stockholm i vård- och omsorgsboende. I och med att antalet invånare som är 80 år och äldre förväntas bli dubbelt så många jämfört med idag, beräknas antalet boende i vård- och omsorgsboende öka med 38 procent fram till 2040. För att kunna svara upp mot detta behov planerar staden för nyproduktion av flera vård- och omsorgsboenden. Riktlinjer finns framtagna för att skapa trivsamma och välfungerande vård- och omsorgsboenden som ska attrahera morgondagens äldre.

Utredningar, stadens pågående arbete och vad äldre framfört är till övervägande del samstämmigt med de av WHO identifierade faktorerna för en äldrevänlig stad. Parallellt med stadens nyproduktion av vård- och omsorgsboende behöver arbetet fortsätta med skapande av tillgängliga bostäder och boendalternativ som bygger på gemenskap i boendet. En viktig aspekt är att bostäderna ligger med närhet till service och kommunikationer.

De hittills genomförda dialogerna med äldre och professionen visar på de många utmaningar som finns kopplade till människans åldrande. Ett äldreperspektiv, och i synnerhet de äldres egna perspektiv, saknas ofta i samhället. Det behövs en ökad medvetenhet och förändrade arbetssätt för att integrera äldreperspektivet i stadens arbete. Modeller för lokala medborgardialoger där äldre invånares medverkan säkerställs, behöver utarbetas. Samverkan mellan olika nämnder, bolagsstyrelser och andra samhällsaktörer behöver också fördjupas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av exploateringskontorets administrativa avdelning.

Exploateringskontorets synpunkter

Inom Stockholms stad finns en styrgrupp för äldreboendeplanering. Varje år tar staden fram en boendeplan angående det långsiktiga behovet av vård- och omsorgsboenden till 2040. I planen ingår även en prognos av omfattningen av nybyggnation fram till 2040. Under 2016 presenterade äldreboendeutredningens delrapport som omfattar en nulägesbeskrivning av boenden, behovsutvecklingen, en analys och förslag för att tillgodose behovet av bostäder för äldre. En slutrapport ska lämnas under 2018.

Exploateringsnämnden deltar i styrgruppen för äldreboendeplanering, som behandlar samtliga boende frågor inom äldreomsorgen, för att på så sätt skapa en helhetsbild av frågor som rör äldres boende. För att säkerställa behovet av bostäder för äldre med rimliga boendekostnader ska exploateringsnämnden under året markanvisa 300 seniorbostäder upplåtna med hyresrätt.

Exploateringsnämnden ska redan i planeringsprocessens tidiga skeden utveckla samverkan med berörda fack- och stadsdelsnämnder. Nämnden medverkar även i stadens arbete med att säkerställa att behovet av äldreboendeplatser uppfylls fram till år 2040.

Slut

Bilagor

1. Strategi för en äldrevänlig stad – underlag till program